

внутрішнього контролю, що здатна забезпечити їхнє збереження, чіткий облік і звітність [2, с. 241].

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що гроші відносяться до тих особливих категорій, які завжди були найбільш актуальними в економічній думці, так як в процесі грошового руху найбільшою мірою проявляються і реалізуються інтереси суб'єктів ринку. З бухгалтерської точки зору гроші та грошові кошти є ідентичними поняттями. Грошові кошти (гроші) – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання. Водночас грошові кошти є активом, який більше всього можливий для зловживання, тому завданням адміністрації є запровадження системи ефективного внутрішнього контролю, яка б забезпечила їх збереження, ретельний облік і звітність, а також безпечне функціонування підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 01.05.2019).
2. Дяченко Д. О. Окремі аспекти обліку і контролю грошових коштів. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10 (3). С. 239-243.
3. Коваль М. І. Удосконалення обліку, аналіз та аудит готівкових розрахунків підприємства. Наукові праці МАУП. Сер.: Економічні науки. Психологічні науки. 2013. Вип. 2. С. 18-23.
4. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. 2011. Серія: Економіка. Спецвипуск 33. Ч. 2. С. 215-220.

**Медведик Любов Михайлівна, магістрантка,
Вакун Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів**

ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

В сучасних умовах розвитку бізнесу неодмінною запорукою успіху є швидка адаптація до вимог, що постійно змінюються, а за допомогою використання комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту на підприємстві спрощується і процес проведення аудиту нематеріальних активів. Дане питання на сьогодні є маловивченим, оскільки на вітчизняному ринку представлено лише декілька програмних продуктів для комп'ютеризації аудиторської діяльності (“Goldberg Audit”, “Audit Expert”, “Ассистент аудитора” та ін.) в яких не приділено окремої уваги аудиту нематеріальних активів.

В той же час, окремі дослідники наводять авторські пропозиції щодо удосконалення аудиторських процедур в частині такого об'єкту як нематеріальні активи. Зокрема, в умовах використання комп'ютерних технологій, на думку С.В. Шульги [1, с. 16-17], аудитор, перевіряючи нематеріальні активи підприємства, має дослідити такі питання:

- технічне забезпечення в частині обробки і передачі даних про нематеріальні активи (з вказівкою на те чи є комп'ютери автономними або підключеними до мережі, в тому числі і глобальної);
- програмне забезпечення комп'ютерної обробки даних;
- послідовність обробки облікової інформації про нематеріальні активи;
- розділи та ділянки обліку, що функціонують у середовищі комп'ютерної обробки даних;
- забезпечення архівації та зберігання даних.

Проведення аудиту нематеріальних активів за цих умов має передбачати дослідження: облікової політики підприємства контролем константних даних програми; аудит наявності відповідних документів; бухгалтерських рахунків; оцінки нематеріальних активів; розрахунків, пов'язаних з використанням нематеріальних активів. Викладений порядок дослідження нематеріальних активів у процесі аудиту з позиціонуванням на проведенні процедур їх аналізу, на думку автора, визначає особливості перевірки цього виду активів в умовах використання комп'ютерних технологій.

В свою чергу, Н.М. Бразілій [2] зазначає, що розвиток комп'ютерної техніки та технології мав суттєвий вплив на ефективність аудиту, особливо внутрішніх перевірок. Облікові системи, які використовують у комп'ютеризованому середовищі, сприяють здійсненню аудиторських перевірок із використанням комп'ютерної мережі клієнта. У зв'язку з цим автор уточнює методику аудиту нематеріальних активів з використанням комп'ютерів, проводить аналіз варіантів комп'ютерного забезпечення процесу аудиту нематеріальних активів, деталізує всі етапи аудиту нематеріальних активів в умовах комп'ютеризованого середовища та наводить шаблони робочих документів щодо аудиту нематеріальних активів в умовах автоматизації.

Слід відмітити, що І.А. Бігдан [3] звертає увагу на те, що розробка автоматизованого програмного комплексу, який задовольняв би потреби в контролі, плануванні, аналізі, прогнозуванні діяльності підприємства, має відбуватися для конкретного випадку. На прикладі використання прикладних програм, створених фірмою «Бізнес-Експерт», автор пропонує ввести модуль «Облік нематеріальних активів», який був би органічно пов'язаний з модулями «Фінансовий аналіз, планування і прогнозування», «Маркетинговий облік, планування, аналіз і прогнозування», «Управління документооборотом», що дозволить оцінювати значимість нематеріальних активів в обліково-аналітичній політиці підприємства. Розроблений модуль включає довідники, звітні форми внутрішньої і зовнішньої звітності, облікові реєстри з руху нематеріальних активів. Сформована, таким чином, облікова інформація буде використовуватися для аналітичних цілей як в управлінні підприємством, так і для аудиторської діяльності.

Комп'ютеризація аудиторських перевірок на самому підприємстві має виключну важливість і потребує переходу на якісно новий рівень в умовах необхідності створення автоматизованих систем аудиту, що відповідають сучасним запитам користувачів. Дане питання в розрізі аудиту нематеріальних

активів розглядається авторами, в той же час, темпи розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій є настільки швидкими, що дослідження щодо цього питання навіть п'ятирічної давності, сьогодні можуть бути вже не актуальними і застарілими. Наприклад, в дисертації Сунь Лін (2001 р.) розглядалися питання запису і збереження документів аудитора на носіях (дискетах). Тому особливої актуальності при розробці комп'ютеризованих систем аудиту в сучасних умовах набуває використання новітніх аналітичних інструментів облікової інформації та побудови баз даних: Data Warehouse, Data Mart, Data Mining, OLAP, Business Intelligence solutions, XBRL та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шульга С. В. *Облік і аудит нематеріальних активів: теорія, організація, методика* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / Світлана Володимирівна Шульга ; Держ. академія стат., обліку і аудиту ДУ. – К., 2006. – 23 с.
2. Бразілій Н. М. *Облік і аудит нематеріальних активів (на прикладі підприємств харчової промисловості)* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Наталія Миколаївна Бразілій ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2007. – 24 с.
3. Бігдан І. А. *Облік і аудит нематеріальних активів* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» / Інна Анатоліївна Бігдан ; Харк. держ. ун-т харч. та торг. – Х., 2003. – 19 с.

**Сатур Дмитро Юрійович, магістрант,
Загурський Олександр Богданович, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри гуманітарних і
фундаментальних дисциплін**

**ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН
ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ**

Фінансово-економічний стан кожного суб'єкта господарювання значною мірою визначає параметри його конкурентоспроможності. Звичайно, що в короткостроковій перспективі можна бути успішним на ринку навіть за незадовільних фінансово-економічних результатів господарювання. Але, беззаперечно, що це тимчасове та скоріше виняткове явище.

Як зазначає В. Москаленко "... це одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства, що відображає рівень його забезпеченості необхідним для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями обсягом фінансових ресурсів" [1,с.180-191]. Тобто у визначенні превалює аспект забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами. Значно ширше, а саме – як "... результат виробничо-господарської діяльності підприємства, що характеризується системою показників наявності, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства і ефективність господарської діяльності" трактує фінансово-економічний стан суб'єктів господарювання Л. Пельтек [2, с. 5-6].